

Нива просвітництва в усі часи вимагала відданих ідей людей, які попри всі негаразди і перепони несли знання, намагалися зробити надбанням кожної людини ідеали гуманізму, справедливості і людських чеснот.

У вирі буденного життя ми не помічаємо людей, бо звикли, що вони завжди поряд, які чесно і спокійно роблять свою справу, не сподіваючись хвали і нагород, бодай і доброго слова.

Бібліотечна професія така необхідна, але така і непомічаема нашим суспільством дала Україні велику когорту «безсріблеників» яких знають може лише в тій місцевості де вони працювали і працюють. В нашому суспільстві чомусь так повелося, що бібліотечна галузь сприймається як якась неперсоніфікована професійна галузь, в якій працюють не особистості, а прості безликі роботи, що механічно виконують певні, нікому не цікаві технічні процеси. Я думаю, що в цьому ми винні самі, ми, бібліотечні працівники, які не навчилися поважати себе і цим викликати повагу до себе, до своєї праці, без якої не було б відкриттів в науці, не розроблялися б нові технології, не еволюціонувало суспільство.

І в далекому закарпатському селі і у великому місті працювали і працюють бібліотекарі, які, як вогники в лиху годину, як магніт притягують до себе своєю людяністю, добротою і знаннями, які віддають тим, хто їх потребує.

Я як і більшість людей мого покоління виросла в невеликому містечку Бровари, що на Київщині. Скільки себе пам'ятаю, для нас було три культурних осередки, де завжди можна було зустріти від малого до старого більшість жителів містечка: бібліотека, клуб, кінотеатр.

Бібліотека домінувала, і хоч розміщувалася в пристосованому житловому приміщенні, завжди була повна народу.

Вдивляючись в ті давні дні сьогодні, я впевнена в тому, що тим магнітом були жінки-бібліотекарі і першою, хто в повоєнні 40-і роки почала створювати бібліотеку була Золотуха Таїса Григорівна, моя мама.

Таїса Григорівна народилася 23 квітня 1922р. в м. Зміїв, Харківської області в сім'ї залізничника, була старшою з трьох дітей. Її мама, Марія

Кузівна, мала два класи церковно-приходської школи, але з юнацтва дуже любила читати, цим вгамовувала біль по незбувшійся мрії навчатися на вчительку – сирітство з 9 років змусило жити «в людях». Батько, Григорій Якович закінчив реальне училище, цікавився музикою, співав в церковному хорі, грав на мандоліні. До заміжжя Марія Кузівна активно відвідувала недільну школу в Харкові, якою керувала мати Христини Алчевської.

Таїса зростала в родині інтелігентній – дві рідні тітки по батьковій лінії були вчительками, дядько-лісовод, найменший батьків брат-музикант (сліпий). В школі навчалася на «відмінно», в атестаті лише дві «четвірки» (з геометрії, тригонометрії).

Таїса мала натуру непосидючу, все нове викликало в ній захоплення і тому, щоб більше знати і більше побачити, по закінченні школи в 1939р. обирає собі професію геолога, але не проходить за конкурсом і зразу ж подає документи в Харківський педагогічний інститут ім. Г. Сковороди на спеціальність «бібліотечнознавство». Ці часи Таїса згадувала все життя: студентську бідність і такі захоплюючі години роботи в читальних залах бібліотеки ім. О. Короленка і навчальних кабінетах інституту; лекції викладачів, які заворожували своєю глибиною професійних знань і енциклопедичною ерудицією (після евакуації більшість викладачів залишилися працювати в московських вузах). Дуже теплі стосунки склалися у Таїси з Н.Я. Фрідьевою, яка намагалася допомагати їй матеріально, бо батьки не в змозі були забезпечити мінімальну матеріальну підтримку (потрібно було платити за навчання в старших класах меншої дочки).

Війна перервала навчання; після звільнення Харкова інститут відновив свою діяльність і Таїса закінчила навчання в 1946р., отримавши диплом з «відзнакою» з присвоєнням кваліфікації організатора-методиста бібліотечної роботи і викладача спеціальних дисциплін у середніх навчальних закладах.

Активна участь в студентському житті інституту не залишилася непоміченою, і Таїса отримує призначення в Станіслав на посаду зав. читальним залом дитячої бібліотеки. В кінці 1947р. переїздить за місцем роботи чоловіка в Бровари, Київської області де 19 років працювала на посаді зав. бібліотекою. В сім'ї зберігаються Почесні грамоти, значки Міністерства культури СРСР, професійних і профспілкових органів – за ними важка праця по утвердженню бібліотеки як важливої соціальної інституції, створення матеріальної бази 38 сільських бібліотек району, сльози ночами від безсилля перед тупістю начальства «від культури» районного рівня, а вдень – оббивання порогів в інстанціях різних рівнів. Багато разів Таїсі Григорівні пропонували різні посади в бібліотеках м. Києва, в бібліотечному технікумі, обласному управлінні культури, але вона не згоджувалася, бо хотіла створити таку бібліотеку, яка б стала культурним центром не лише міста, але й району. І це мамі вдалося. Бібліотека стала найулюбленішим місцем зустрічей і спілкування жителів Броварів, і не за рахунок масових заходів, які постійно проводилися в будинку культури (бібліотека до 1970р. не мала власного приміщення), а за рахунок індивідуальної роботи. Мене завжди дивувало, звідки співробітники бібліотеки

все знають майже про кожного читача, і розмовляють як рідні люди. Тепер я розумію, що і Ганна Павлівна Музика, і Галина Василівна Касіч, і Олена Пантеліївна Фурсова створили той мікроклімат в колективі, який як магніт притягував людей в бібліотеку. Після закінчення бібліотечного технікуму прийшли вони до Броварської бібліотеки в середині 50-х років; різні за своєю вдачею, вони доповнювали одна одну, а разом створювали той енергійний колектив, в якому народжувалися цікаві ідеї: в 60-і роки розшук репресованих земляків і зустрічі жителів міста з їх рідними, колегами; створення краєзнавчого музею при бібліотеці, залучення вчителів, старожилів, учнів шкіл до розшуку матеріалів в архівах і записів стогадів корінних жителів. «Бібліотека запрошує!», – такі афіші кожні два місяці сповіщали жителів міста про цікаву пізнавальну акцію в будинку культури. Я виросла в бібліотеці і мені здавалося що все таке доступне і зрозуміле, просте і звичайне в роботі бібліотекарів не вимагає особливих зусиль і знань – сьогодні я знаю, що за простотою і святковістю стояла важка праця, на яку ніхто не скаржився.

Але в келиху терпіння завжди є остання крапля... В 1968 році Таїса Григорівна переходить на роботу в Державну історичну бібліотеку України на посаду головного бібліографа. Це була зовсім інша сфера діяльності – творча, цікава своїми пошуками і робочими відрядженнями, розширенням кола знайомств з спеціалістами не лише бібліотечної галузі, але й істориками, філософами, мистецтвознавцями, літургознавцями. Таїса Григорівна була людиною комунікабельною і, познайомившись з людиною, потім підтримувала з нею зв'язок: переписувалася, телефонувала, зустрічалася. Науково-бібліографічний відділ історичної бібліотеки брав участь в зборі і підготовці матеріалів до «Історії міст і сіл України» – ця робота знайомила з матеріалами по історії України, вимагала поглиблення своїх професійних знань, і Таїса Григорівна залюбки вчилася: професійна допитливість була однією з багатьох позитивних рис її характеру.

В колективі бібліотеки у Таїси Григорівни з'явилися нові друзі: Ніна Сергіївна Селівачова, Алла Миколаївна Комська, Галина Олексіївна Онищенко, Валентина Іванівна Грицаєнко, Алла Вікторівна Пилипенко, Таїса Сільвестрівна Сахацька, до якої ставилася з ніжністю і любов'ю.

Поїздки по Україні давали багатющий матеріал для роздумів про роль національних святинь у вихованні не націоналістів, а патріотів своєї батьківщини, про незборимість духу українського народу і його національної ідеї. Історичне краєзнавство в 70-і роки це ті межі, які і не заперечували право української нації на самовизначення, але й не давали дихати на повні груди...

Бібліографічні посібники, які створювалися співробітниками Історичної бібліотеки в ті роки, стали сьогодні базою для поглиблення і розширення джерелознавства історії України.

Таїса Григорівна викладала краєзнавчу бібліографію в Київському інституті культури – її лекції і сьогодні нам'ятають студенти тих років.

Коли починають оцінювати діяльність бібліографа, намагаються пере-рахувувати бібліографічні посібники, які були ним складені. Таїса Григорівна Золотуха, як і багато таких як вона фахівців, не має авторських робіт, мабуть тому, що це праці колективні. Особисто я не згодна з оформленням авторства бібліографічних посібників, де мілким шрифтом пишуть: «укладачі...» Аналіз документних потоків, документних масивів – процес інтелектуальний, творчий, в певній мірі суб'єктивний, і від професійної інформаційної культури бібліографа залежить інформативність інформаційного видання.

Але Таїса Григорівна Золотуха зробила більше – вона започаткувала династію бібліотекарів: менша її сестра Віра Григорівна Гандзя працювала бібліотекарем шкільної бібліотеки в м. Полтаві 22 роки, менша дочка Лариса Дмитрівна Автамонова працює в Державній бібліотеці для юнацтва України, онука Іра Федоренко – бібліотекар Київської обласної бібліотеки для дітей.

Таїса Григорівна Золотуха, моя мама, прожила недовге, але дуже яскраве життя людини, яка прагнула відкрити світ знань всім, з ким зводило її життя, намагалася дати віру тим, хто її втратив, підставити плече тим, хто не міг встояти перед безжальним виром життя. Моя мама була звичайним бібліотекарем, але її можна порівняти із зіркою, яка згасла 15 років тому, а світло від неї й досі йде до людей, які її знали і пам'ятають сьогодні.